

2010.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

Centar za monitoring CEMI je nevladina organizacija osnovana maja 2000. godine, sa glavnim ciljem da obezbijedi infrastrukturnu i ekspertsku podršku za kontinuirano nadgledanje cjelokupnog procesa tranzicije u Crnoj Gori.

CEMI je dugogodišnjim i dosljednim radom doprinio izmjeni društvenih i političkih prilika u kojima je nastao i shodno tome proširivao opseg svog djelovanja u pravcu zakonodavne inicijative, istraživanja javnog mnjenja, borbe protiv korupcije i poštovanja ljudskih prava i sloboda. Izmjena državnog statusa i ostvareni napredak u procesu evropskih integracija su pozitivno uticali na razvoj civilnog društva u Crnoj Gori dajući mu jedan potpuno novi okvir rada. U tom kontekstu, CEMI odstupa od djelovanja klasične nevladine organizacije i postaje sve bliži konceptu istraživačkog centra za kreiranje i zastupanje prijedloga javnih politika.

CEMI je, uz podršku OSI Think Tank Fund –a iz Budimpešte, restrukturirao internu organizaciju u cilju optimalnog korišćenja kapaciteta. Takođe misija i vizija CEMI-ja su se promijenili u skladu sa novouspostavljenim ciljevima

CEMI je, od pet programa koje je imao u prošlosti (Izbori, Vladavina prava, Dobra uprava, Građansko društvo i Evropske integracije), prešao na tri jasno razgraničena programa: (1) Borba protiv korupcije, (2) Demokratizacija i Ljudska prava (3) Euro-atlanske integracije. Na ovaj način, CEMI će se ograničiti na oblasti u kojima ima značajno iskustvo i u kojima je već prepoznatljivo djelovanje naše organizacije. Svaki program ima koordinatora koji up-

Vizija CEMI-ja: Crna Gora zemlja slobodnih građana, vladavine prava, socijalne pravde i jednakih mogućnosti.

Misija: CEMI je think tank organizacija čija se misija ogleda u kontinuiranom pružanju podrške reformama i jačanju institucija političkog sistema i organizacija civilnog društva kroz predlaganje i praćenje primjene javnih politika u oblasti poštovanja ljudskih prava i sloboda, evropskih integracija i borbe protiv korupcije u Crnoj Gori.

Ciljevi:

- doprinos efikasnoj primjeni javnih politika i međunarodno preuzetih obaveza u oblastima zaštite ljudskih prava i sloboda, evropskih integracija i borbi protiv korupcije;
- doprinos usaglašavanju nacionalnog zakonodavnog i institucionalnog okvira sa zahtjevima procesa pridruživanja EU;
- poboljšanje informisanosti i edukacija javnosti o zaštiti ljudskih prava i sloboda, evropskim integracijama i borbom protiv korupcije;
- doprinos unapređenju efikasnosti rada institucija koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda, evropskim integracijama i borbom protiv korupcije;
- povećanje transparentnosti institucija političkog sistema i organizacija civilnog društva.

ravlja svim projektima i raspoređuje dužnosti. Na ovaj način, profesionalno osoblje CEMI-ja dobija priliku da se specijalizira u jednoj od tri oblasti, u isto vrijeme pružajući podršku na projektima u okviru drugih programa – što doprinosi maksimalnom povećanju efikasnosti i stručnosti u isto vrijeme.

CEMI takođe ima tri odjeljenja: Odjeljenje za istraživanje javnih politika, Odjeljenje za istraživanje javnog mnjenja, Pravno odjeljenje, kao i Službu za odnose sa javnošću. Ove organizacione jedinice omogućavaju kontinuitet djelovanja i obezbjeđuju operativnu podršku za realizaciju projekata.

DONATORI:

- Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR)
- Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, Instrument za predpristupnu pomoć (IPA)
- Evropski fond za Balkan
- Fondacija Instituta za otvoreno društvo, predstavništvo u
- Budimpešti - Think Tank Fond
- Ambasada SR Njemačke
- Misija OEBS-a u Crnoj Gori
- Olof Palme Centar
- OSI Think Tank Fund
- Evropska komisija Brisel - Izvršna direkcija za obrazovanje, audiovizuelnu politiku i kulturu, Mladi u akciji

PARTNERI:

- CGO, Podgorica
- Evropski pokret u Crnoj Gori
- Institut Alternativa, Podgorica
- Juventas, Podgorica
- CRNVO, Podgorica
- PR Centar, Podgorica
- XY, Sarajevo – BiH

Partneri:

- CGO, Podgorica
- Evropski pokret u Crnoj Gori
- Institut Alternativa, Podgorica
- Juventas, Podgorica
- CRNVO, Podgorica
- PR Centar, Podgorica

- CEDEM, Podgorica
- Pravna inicijativa od javnog interesa - PILI
- IAN, Beograd – Srbija
- XY, Sarajevo – BiH
- Gallup Monitor

Dragi prijatelji,

Pred vama je godišnji Izvještaj Centra za monitoring CEMI za 2010. godinu.

U svojim godišnjim izvještajima CEMI nastoji da predstavi brojne aktivnosti koje su realizovane u izvještajnom periodu. Akcenat je stavljen na programsko i finansijsko izvještavanje o realizovanim projektnim aktivnostima. Transparentan rad zasnovan na principima profesionalnosti i nezavisnosti predstavljaju osnovne standarde kojima u svom radu CEMI teži od svog osnivanja do danas.

Brojne aktivnosti realizovane tokom 2010. godine idu u prilog sada već izgrađenom imidžu CEMI-ja u domaćoj i međunarodnoj javnosti kao jedne od vodećih nevladinih organizacija. Izvještaj se sastoji od nekoliko cjelina u kojima su predstavljene aktivnosti prema programima CEMI-ja, i to: demokratizacija i ljudska prava, borba protiv korupcije i evroatlantske integracije. Poseban dio Izvještaja je posvećen predavljanju finansijskog aspekta realizacije projektnih aktivnosti, kroz predavljanje finansijskih izvještaja koji su od strane CEMI-ja podneseni donatorima.

Nadamo se da će vas aktivnosti predstavljene u ovom izvještaju motivisati da nam savjetom ili ličnim angažmanom pomognete u unapređivanju i razvoju Crne Gore kao građanskog društva.

Mr Zlatko Vujović
Predsjednik UO

Članovi Upravnog odbora:

Mr Zlatko Vujović, Predsjednik
Mr Đuro Stojanović
Radmila Piletić
Pavle Gegaj
Vladan Radunović
Mr Branka Todorović

Izvršni direktor
Boško Nenezić

Programski direktor
Mr Nikoleta Tomović

Sadržaj:

O CENTRU ZA MONITORING	2
Program	
DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA	4
Zastupanje zasnovano na činjenicama: Pобољшanje zastupljenosti manjina u Parlamentu	4
Jačanje institucije Zaštitnika ljudskih prava	4
Jačanje kapaciteta lokalnih nevladinih organizacija za veće učešće u procesu donošenja odluka	5
Crna Gora – svijetla tačka na geј mapi	6
Jačanje kapaciteta u zastupanju i pripremi javnih politika Koalicije nevladinih organizacija u oblasti zdravlja i socijalne isključenosti	7
Program	
BORBA PROTIV KORUPCIJE	8
Monitoring rada lokalnih samouprava	8
Jačanje think tank kapaciteta CEMI-ja u borbi protiv korupcije	8
Unapređenje sistema finansiranja izbornih kampanja u Crnoj Gori - II faza	8
Borba protiv korupcije u obrazovanju - II faza	9
Program	
EVROATLANTSKE INTEGRACIJE	11
EU Matrix – monitoring implementacije NPI-a u Crnoj Gori	11
Znanjem ka Evropskoј uniji	11
UČEŠĆE NAŠIH PREDSTAVNIKA U DRŽAVNIM TIJELIMA I RADNIM GRUPAMA	12
PUBLIKACIJE	13
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2010.	14

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA

Zastupanje zasnovano na činjenicama: Poboljšanje zastupljenosti manjina u Parlamentu

Crna Gora je multietnička država u kojoj manjine čine značajan dio stanovništva. Prema popisu iz 2003. godine, 43 procenta od ukupnog stanovništva čine Crnogorci, 32 procenta Srbi, 8 procenta Bosanci, 5 procenata Albanci, 4 procenta Muslimani, 1 procenat Hrvati i 7 procenata ostale manjinske grupe. Ovakav demografski sastav ukazuje na potrebu adekvatnog učešća manjina u predstavničkim tijelima u Crnoj Gori. Veliko, i nažalost neriješeno pitanje u crnogorskom društvu se odnosi na usvajanje novih zakonskih rješenja koja bi omogućila adekvatnu zastupljenost manjina u nacionalnom Parlamentu. CEMI je ovim projektom želio da istraži sve postojeće modele zastupljenosti manjina u nacionalnim Parlamentima, kao i da u skladu sa specifičnostima prilika u Crnoj Gori, ponudi donosiocima odluka najprimjerenije rješenje.

Projekat se realizovao u tri faze, i to kroz sprovođenje istraživanja u odnosnoj oblasti, pripremu i pisanju studije koja je sadržala prijedlog rješenja problema zastupljenosti manjina, kao i javno zastupanje tog rješenja.

Faza istraživanja se sastojala od komparativne analize modela zastupljenosti manjina u regionu i u Evropi, kao i sprovođenje kvalitativnog istraživanja na terenu putem dubinskih intervju a i fokus grupa. Ispitivanje i upoređivanje modela zastupljenosti manjina u Parlamentu je pomoglo u kreiranju najpogodnije opcije za Crnu Goru. Istraživanjem su bili obuhvaćeni i članovi Savjeta manjina u Crnoj Gori, članovi političkih partija manjina, članovi manjinskih civilnih organizacija i članovi političkih partija.

Priprema i pisanje studije - Istraživački tim je kreirao studiju koja je bila utemeljena

na sprovedenom istraživanju i koja je donosiocima odluka u Crnoj Gori ponudila najbolji model za rješavanje pitanja zastupljenosti manjina u Parlamentu.

Distribucija studije i zastupanje ponuđenog rješenja – CEMI je predstavio svoju studiju na panel diskusiji kojoj su prisustvovali eksperti iz regionalnih think tank organizacija koje se bave pitanjima manjina i koji su dali svoje mišljenje i komentare na predloženo rješenje. Panel diskusiji su istovremeno prisustvovati i donosioci odluka u Crnoj Gori.

Projekat je finansiran od strane Evropskog fonda za Balkan.

PROJEKAT Jačanje institucije Zaštitnika ljudskih prava

Nakon izbora novog Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, odnosno Ombudsmana, kao i nakon usvajanja novog zakona o Ombudsmanu i drugih povezanih Zakona i podzakonskih akata, ta institucija će se naći pred mnogobrojnim izazovima. Prema predviđenim zakonskim rješenjima, u bliskoj budućnosti se očekuje proširenje nadležnosti institucije Ombudsmana uvođenjem funkcije Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture u skladu sa Opcionim protokolom i UN Konvencijom protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (CAT).

Usvajanje novih zakonodavnih rješenja se poklapa sa istekom šestogodišnjeg mandata prvog Ombudsmana, što je istovremeno i cjelokupno iskustvo djelovanja te institucije u Crnoj Gori. Ta činjenica je veoma značajna sa aspekta procjene kvaliteta predložene zakonske regulative u odnosu na prethodno iskustvo rada Ombudsmana. Vođeni iskustvom iz prethodnog mandata, predstavnici te institucije su bili u poziciji da prepoznaju nedostatke predložene regulative, kao i da svojim prijedlozima unaprijede predložena zakonska rješenja u cilju povećanja efikasnosti i kvaliteta.

Uzimajući u obzir navedenu situaciju, CEMI je uz podršku misije OEBS-a u Crnoj Gori i pod pokroviteljstvom Delegacije Evropske Komisije u Podgorici, realizovao projekat koji je posvećen jačanju kapaciteta te institucije.

Opšti cilj projekta se odnosio na pružanje podrške i poboljšanju zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori jačanjem institucije Ombudsmana. Projekat je imao tri glavna cilja koja su se odnosila na poboljšanje ljudskih resursa, administrativnih i

tehničkih kapaciteta institucije Ombudsmana; osnaživanje implementacije novog Zakona o Ombudsmanu omogućene u skladu sa međunarodnim i EU standardima i podizanje informisanosti javnosti Crne Gore sa novim zakonom o Ombudsmanu kao i o novim mogućnostima zaštite prava i sloboda.

CEMI-jev saradnik na projektu je bila misija OEBS-a u Crnoj Gori. OEBS-ova misija ima značajnu ulogu u zaštiti ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, i podržavala je rad institucije Ombudsmana od prvog dana njenog osnivanja. S obzirom na iskustvo i stručnost u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, misija OEBS-a u Crnoj Gori je imala značajnu ulogu u realizaciji projekta.

Projekat je bio finansiran od strane Evropske unije, posredstvom Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori.

Jačanje kapaciteta lokalnih nevladinih organizacija za veće učešće u procesu donošenja odluka

U saradnji sa NVO Centar za razvoj nevladinih organizacija realizovan je projekat „Jačanje kapaciteta lokalnih nevladinih organizacija za veće učešće u procesu donošenja odluka“ koji je podržan od strane Olof Palme Centra.

Opšti cilj projekta je bio povećanje nivoa uticaja nevladinih organizacija u procesu odlučivanja na lokalnom nivou. Specifični ciljevi projekta su bili:

1. Unaprijeđeni stručni i organizacijski resursi lokalnih NVO
2. Poboljšan nivo komunikacije između predstavnika nevladinih organizacija i predstavnika lokalne samouprave

Tokom projekta realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Održani seminari za nevladine organizacije iz 15 opština omogućili su predstavnicima nevladinih organizacija da povećaju znanja i vještine potrebne za uključivanje u proces izrade i implementacije javnih politika na lokalnom nivou.

Glavne teme koje su obrađene na seminarima su bile:

- a) demokratsko upravljanje nevladinim organizacijama,
- b) sistem rada lokalne samouprave u Crnoj Gori,
- c) nadležnosti lokalnih samouprava u Crnoj Gori,
- d) mehanizmi učešća u procesima odlučivanja na lokalnom nivou (sa posebnim akcentom na oblike saradnje između NVO i lokalne samouprave propisane zakonom)
- e) javno zastupanje.

- Organizovan je seminar na temu monitoring rada lokalne samouprave i pisanje efektivnih javnih politika. U cilju poboljšanja znanja i vještina predstavnika/ca NVO koji posjeduju iskustvo i koji su pokazali aktivizam i spremnost da vode druge nevladine organizacije na lokalnom nivou, CRNVO i CEMI su organizovali petodnevni seminar u Podgorici na temu praćenja rada lokalne samouprave i pisanja efektivnih javnih politika.

- U cilju poboljšanja komunikacije između predstavnika lokalne samouprave i nevladinih organizacija, organizovani su i okrugli stolovi na kojima su razmatrane

prepreke, izazovi i mogućnosti na polju saradnje nevladinih organizacija i lokalnih samouprava. Takođe su predstavljeni primjeri dobre prakse u oblasti učešća NVO u kreiranju lokalnih javnih politika i utvrđeni prioriteti u daljem procesu razvoja saradnje između nevladinih organizacija i lokalne samouprave.

Crna Gora – svijetla tačka na gej mapi

U decembru 2009. godine NVO Juventas je u partnerstvu sa CEMI-jem, započeo realizaciju projekta „Crna Gora – svijetla tačka na gej mapi” čiji glavni cilj je bila promocija i podrška ljudskim pravima LGBT osoba u Crnoj Gori. Njegov podcilj je bila promocija i podrška aktivnostima protiv diskriminacije LGBT osoba u Crnoj Gori kao i omogućavanje nadoknade za učinjeno kršenje ljudskih prava. Korisnici projekta su bile LGBT osobe u Crnoj Gori, dok su u ciljne grupe spadali LGBT aktivisti/aktivistkinje, opšta populacija, Vladine institucije (uključujući profesionalce i pružaoce usluga) kao i nevladine organizacije, političke partije i mediji.

Po prvi put u Crnoj Gori formirana je široka koalicija na nacionalnom nivou sa ciljem promocije ostvarivanja prava seksualnih manjina. Predstavnici LGBT populacije su se zajedno sa predstavnicima Vladinih institucija, nevladinih organizacija, političkih partija i medija založili za promociju i podršku ljudskim pravima seksualnih manjina u Crnoj Gori.

U toku trajanja projekta, osim formiranja koalicije, sprovedene su i sljedeće aktivnosti:

- Analiza situacije u kojoj se nalaze LGBT osobe, bazirana na istraživanju javnog i stručnog mnjenja, stavovima i iskustvima LGBT osoba, pravnom okviru i odnosu medija.
- Kreiranje Nacionalnog akcionog plana, kao podrške LGBT pravima u Crnoj Gori.
- Sprovođenje kampanje o pravima LGBT osoba u Crnoj Gori među profesionalcima i pružiocima usluga.
- Poboljšanje tehničkih i menadžerskih kapaciteta LGBT aktivista.
- Sprovođenje medijske kampanje u cilju promocije LGBT prava.

O Koaliciji “Zajedno za LGBT prava”

Koalicija sa nazivom “Zajedno za LGBT prava” se sastojala od predstavnika civilnog sektora i vladinih institucija koje su aktivne ili važne u polju unapređenja poštovanja ljudskih prava.

Članovi Koalicije su se obavezali na doprinos poboljšanju prava LGBT osoba, unošenje tog stremljenja u svoja zvanična dokumenta: opšta ili posebna na nivou organizacija, po mogućnosti u Statut, prisustvo na mjesečnim sastancima Koalicije i doprinos u pisanju radnih dokumenata iste.

Koalicija se sastojala iz 5 jedinica:

- Monitoring i evaluacija
- Pravni sistem
- Praktične politike
- Kampanja javnog zastupanja
- Prikupljanje sredstava

Članovi Koalicije su birali kojoj jedinici žele da pripadaju, a svaka jedinica je dala smjernice u kom pravcu se treba kretati kako bi se segmenti projekta i ostalih uvezanih aktivnosti realizovali na što bolji način.

Članovi Koalicije su se ohrabivali da doprinos daju i u drugim segmentima rada Koalicije u okviru kojih nijesu imenovali svoje predstavnike.

Rezultati rada koalicije su se javno objavljivali putem glasila www.montenegro-gay.me.

Članovi Koalicije su se ohrabivali da daju doprinos radu www.montenegro-gay.me portala kroz iskazivanje podrške LGBT populaciji javnim tekstom podrške na portalu.

Jačanje kapaciteta u zastupanju i pripremi javnih politika Koalicije nevladinih organizacija u oblasti zdravlja i socijalne isključenosti

Centar za monitoring u saradnji sa Juventasom i Cazasom je realizovao projekat koji je imao za cilj da doprinese jačanju zastupanja i nadzornih funkcija organizacija civilnog društva u Crnoj Gori kako bi se djelovanjem Koalicije uticalo na politiku i izradu zakona u oblasti zdravlja i socijalnih pitanja.

Poseban cilj je bio razvoj kapaciteta za kreiranje javnih politika Koalicije za društvene promjene i njenih članova za zastupanje zasnovano na činjenicama u okviru Strategije za socijalnu inkluziju i smanjenje siromaštva (SSSSI).

Organizacije civilnog društva aktivne u oblasti zdravstva i socijalne zaštite su učestvale u procesu pripreme i pisanja strateških dokumenta i kako bi njihov doprinos bio što veći potrebno je bilo unaprijediti njihove kapacitete u toj oblasti.

Koalicija je otvorenog tipa i mogle su joj pristupiti sve zainteresovane organizacije civilnog društva koje se bave problemom smanjenja siromaštva u Crnoj Gori i socijalnom inkluzijom. Organizacije koje su bile u prvom krugu pozvane da postanu članice Koalicije, su lideri civilnog društva u oblasti zdravstva, obrazovanja, socijalne zaštite i borbe protiv nezaposlenosti:

1. Crnogorsko društvo za borbu protiv raka
2. Pedagoški centar
3. Centar za građansko obrazovanje
4. Ekvista

5. Fondacija za stipendiranje Roma
6. Udruženje roditelja djece sa posebnim potrebama

Svaki predstvanik organizacije je imao svoje mjesto u radnoj grupi koja se bavila određenom problemskom cjelinom Strategije za smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti.

Aktivnosti na projektu

Članice Koalicije su prošle stručnu obuku putem organizovanih treninga u sljedećim oblastima:

1. Pisanje EU projekata, Podgorica
2. Zastupanje zasnovano na činjenicama, Podgorica
3. Napredni nivo "Zastupanje zasnovano na činjenicama", Sarajevo
4. Pisanje efektivnih javnih praktičnih politika, Beograd

U okviru projekta se vršio monitoring implementacije SSSSI, istraživanja javnog mnjenja, kao i priprema studija za unapređenje implementacije SSSSI. Svaka organizacija je imala svog predstavnika u radnim grupama koje su bile zadužene za pisanje studija. Svaka radna grupa je korespondirala određenoj problemskoj cjelini SSSSI-e. Pripremljenje studije su bile predstavljene javnosti na otvorenim panel diskusijama, a istovremeno su bile štampane i distribuirane u Crnoj Gori.

BORBA PROTIV KORUPCIJE

PROJEKAT

Monitoring rada lokalnih samouprava

Projekat Monitoring rada lokalnih samouprava je započeo 2007. godine kada je realizovan u opštinama Pljevlja, Nikšić, Herceg Novi i Rožaje. Ove godine, projekat je uspješno primjenjen i u opštinama: Kotor, Cetinje, Bijelo Polje i Plav.

Aktivnosti projekta bile su podijeljene u nekoliko faza koje su se odnosile na istraživanje potreba građana na lokalnom nivou; izradu pravne analize Zakona o lokalnoj samoupravi i pojedinačnim statutima odnosnih opština, pripremu zaključaka i preporuka za unaprijeđenje komunikacije između lokalnih vlasti i građana. Rezultati istraživanja su predstavljani na javnim forumima građana na kojima su usvajani njihovi prijedlozi i preporuke. Preko 500 građana je prisustvovalo javnim forumima u odnosnim opštinama na kojima su građani edukovani o pravima koja im pripadaju po Zakonu o lokalnoj upravi i kojima mogu unaprijediti komunikaciju sa predstavnicima lokalnih samouprava.

U realizaciji projekta su učestvovali građani odnosnih lokalnih samouprava, predstavnici lokalnih vlasti, lokalne nevladine organizacije, političke partije i članovi lokalnih administrativnih službi.

Projekatom Monitoring rada lokalnih samouprava uspješno su identifikovani problemi i nedostaci u komunikaciji između građana i lokalnih samouprava Kotora, Cetinja, Bijelog Polja i Plava. U završnoj fazi projekta, pripremljena je publikacija koja objedinjuje cjelokupna istraživanja i sadrži zaključke i preporuke za unapređenje rada lokalnih samouprava.

Projekat se realizovao pod pokroviteljstvom Olof Palme centra iz Švedske.

PROJEKAT

Jačanje think tank kapaciteta CEMI-ja u borbi protiv korupcije

Centar za monitor CEMI je dobio dvogodišnji institucionalni grant Fondacije Institut za otvoreno društvo – predstavništvo u Budimpešti, za jačanje think tank kapaciteta u borbi protiv korupcije. Ovaj grant je u značajnoj mjeri doprinio, ne samo jačanju samih kapaciteta organizacije, već je predstavljao i ključni faktor u transformaciji naše organizacije ka istraživačkom centru za kreiranje i zastupanje javnih politika.

Jedna od projektnih aktivnosti se odnosila na uspostavljanje Odjeljenja za istraživanje i pisanje prijedloga praktičnih politika (Policy Research Unit) koju danas čine istaknuti stručnjaci iz Crne Gore i regiona, i koji su se u okviru istog projekta već dokazali izradom nekoliko značajnih studija. Projektom je obuhvaćen i rad na jačanju unutrašnje kohezije organizacije sprovođenjem strateškog planiranja i usvajanjem niza politika kojima se riješavaju bitna organizaciona i upravljačka pitanja.

Jačanje kapaciteta je postignuto serijom treninga koje su pohađali zaposleni u Centru za monitoring, a koje su vodili stručnjaci u oblasti pripreme, kreiranja i zastupanja

ja prijedloga praktičnih politika. Na polju razmjene iskustva sa zemljama u regionu, CEMI je ostvario značajne kontakte sa veoma priznatim think tank organizacijama čiji predstavnici su boravili u Crnoj Gori. Tom prilikom, održan je i okrugli sto na temu „**Značaj think tank organizacija u demokratizaciji Zapadnog Balkana**“, na kojem su prisustvovali i govorili eminentni stručnjaci, političari, aktivisti civilnog društva i mediji.

U okviru istog projekta, sprovedeno je ispitivanje javnog mnjenja o percepciji korupcije, koje je privuklo značajnu pažnju.

Rezultati ovog istraživanja su bili predstavljeni u decembru 2009 na konferenciji „**Percepcija građana o korupciji u Crnoj Gori**“. Istraživanje je bilo strukturirano u četiri problemska kruga. Prvi krug je obuhvatao percepciju problema sa kojima se suočava Crna Gora. Drugi krug je bio povezan sa korupcijom uopšte: stepenu njene raširenosti, uzrocima i posljedicama, kao i oblastima gdje se posebno osjeća njen razorni uticaj. Treći problemski krug je bio posvećen direktnim iskustvima građana sa korupcijom. Konačno, istražena je percepcija građana o Strategiji za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i njenom (ne)uspjehu.

Centar za monitoring je u okviru istog projekta realizovao istraživanje javnog mnjenja koje se odnosi na percepcije građana Crne Gore o korupciji, koje je privuklo značajnu pažnju i poslužilo kao dobra osnova za dalju za borbu protiv korupcije.

Za razvoj ovog projekta, kao i za kvalitet zastupanja baziranog na činjenicama u oblasti borbe protiv korupcije, naročito je značajna činjenica da CEMI učestvuje u radu nekoliko radnih tijela koja se bave donošenjem programskih i zakonskih dokumenata kojima se reguliše oblast borbe protiv korupcije. CEMI ima svog predstavnika u Nacionalnoj komisiji za praćenje inoviranog Akcionog plana za borbu protiv korupcije, kao i u Radnoj grupi za izradu Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala (2010-2012). U 2009, CEMI je izabran i za člana Radne grupe koja radi na izradi Zakona o lobiranju i Zakona o integritetu u javnom sektoru.

Naša organizacija je predložila ukupno 62 mjere za borbu protiv korupcije, koje se odnose na unaprijeđenje političkog sistema, finansiranja političkih partija, unaprijeđenje izbornog procesa u kontekstu spriječavanja zloupotrebe državnih resursa, obrazovanja, pravnog sistema i zaštitu lica koja prijavljuju korupciju.

Unapređenje sistema finansiranja izbornih kampanja u Crnoj Gori – II faza

Centar za monitoring CEMI je nastavio sa realizacijom aktivnosti na programu finansiranja političkih partija. Kao što je to bio slučaj i do sada, projektne aktivnosti podržane su od strane Fondacije Institut za otvoreno društvo, ovog puta kroz finansiranje II faze projekta „Unapređenje sistema finansiranja izbornih kampanja u Crnoj Gori“.

Osnovni cilj projekta je bila povećana efikasnost primjene zakonskih propisa i mjera za sprečavanje političke korupcije u sistemu finansiranja političkih partija i izbornih kampanja. Ovaj cilj se ostvarivao realizacijom aktivnosti usmjerenih ka:

1. Unapređenju pravnog okvira i sprovođenje zakona u oblasti finansiranja političkih partija i izbornih kampanja;
2. Unapređenju efikasnosti u borbi protiv zloupotrebe državnih resursa;
3. Povećanju profesionalnosti i etičnosti u radu članova Državne i opštinskih izbornih komisija;
4. Većoj efikasnosti primjene odredbi Zakona o finansiranju političkih partija.

Projekat je podržan od strane donatora, Fondacija Institut za otvoreno društvo, predstavništvo u Crnoj Gori.

PROJEKAT

Borba protiv korupcije u obrazovanju - II faza

Projekat „Borba protiv korupcije u obrazovanju“, su već drugu godinu realizovali partnerski CEMI i CGO. Oba puta projekat je podržala Ambasada SR Njemačke u Podgorici. Projekat je obuhvatio praćenje realizacije Akcionog plana borbe protiv korupcije u obrazovanju, istraživanje javnog mnjenja, izradu studije praktične javne politike sa preporukama za borbu protiv korupcije u ovom sektoru, organizovanje TV emisija na tu temu, kao i mobilizaciju javnosti i zainteresovanih strana da se aktivnije angažuju u rješavanju ovog problema. Na kraju projekta je organizovana Druga Nacionalna konferencija o stanju korupcije u obrazovanju u Crnoj Gori. Cilj ovog projekta je bila analiza izloženosti crnogorskog obrazovnog sistema korupciji, prikazivanje rezultata dosadašnje politike u toj oblasti i stvaranje nove,

efektivnije javne politike. CEMI i CGO su, koristeći preporuke međunarodnih organizacija i regionalna iskustva, predložili niz praktičnih mjera za suzbijanje korupcije u obrazovanju, na čijoj implementaciji bi trebalo da se angažuju kako i obrazovne institucije i resorno Ministarstvo, tako i organizacije civilnog društva i građani.

Paralelno je vođena snažna informativna i medijska kampanja koja je imala za cilj da informiše i motiviše građane da se bore protiv korupcije u obrazovanju.

Borba protiv korupcije u obrazovanju je kompleksan proces koji zahtijeva neprekidni napor i zbog svog sistematskog uticaja zahtijeva i posebnu pažnju. Zbog toga je bilo potrebno da se reaguje u prevazilaženju ovog problema kroz aktivnosti koje su bile jednako usmjerene ka svim relevantnim akterima koji su uključeni u borbu protiv korupcije.

Stoga smatramo da je i neophodno da se nastavi sa aktivnostima na ovom polju. Akcije moraju biti kontinuirane ukoliko se želi postići održiva promjena. Projekat je jasno pokazao, da je promjena moguća. Zvaničnici državnih obrazovnih institucija su od početne negacije i oštih javnih, a i onih van javnosti datih, reakcija, nakon skoro dvije godine priznali postojanje problema. Međutim još uvijek ne postoji efektivno iskazana volja da se krene sa mjerama borbe protiv korupcije u obrazovanju. Poseban pomak je ostvaren usvajanjem inputa koji su proizašli iz rada na ovom projektu, a koji čine radnu verziju Strategije borbe protiv korupcije za 2010 – 2012, a koji su usvojeni na prijedlog člana radne grupe iz CEMI-ja. Na ovaj način se država obavezuje na preduzimanje mjera čime se doprinosi održivosti realizovanih projekata.

PROJEKAT

EU Matrix – monitoring implementacije NPI-a u Crnoj Gori

Institut Alternativa (IA), Evropski pokret u Crnoj Gori (EpuCG) i Centar za monitoring (CEMI) su realizovali projekat „EU Matrix – monitoring implementacije NPI u Crnoj Gori“ uz podršku Fondacije Institut za otvoreno društvo – Predstavništvo u Crnoj Gori.

Projekat je imao za cilj ubrzanje procesa evropske integracije Crne Gore kroz poboljšanje kvaliteta i kvantiteta učešća civilnog sektora u tom procesu, kao i putem uvećanja kvaliteta i obima saradnje između vladinih i drugih državnih institucija i nevladinih organizacija.

Aktivnosti koje je obuhvatio projekat uključuju, sa jedne strane sam monitoring aktivnosti državnih organa na implementaciji obaveza iz NPI od strane nevladinih organizacija koje su radile na praćenju kvaliteta i kvantiteta realizacije pojedinih oblasti NPI-a, a sa druge strane ovaj projekat je predviđao i njihovo aktivno učešće u analizi i kreiranju politika i preporuka za poboljšanje cijelog procesa.

Pored monitoringa kvalitativnih i kvantitativnih odrednica ovog procesa, bila je posmatrana i njegova otvorenost i transparentnost, kako u samom procesu implementacije NPI-a u Crnoj Gori, tako i njegovoj reviziji.

Konkretne aktivnosti su u okviru tekuće faze projekta EU Matrix obuhvatale:

- klasični monitoring kroz prikupljanje informacija o realizaciji navedenih aktivnosti iz NPI putem zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama, dubinskih intervju sa akterima procesa i drugih istraživačkih i analitičkih aktivnosti

- izradu 3 studije javnih politika i 3 kratke studije sa preporukama u vezi sa realizacijom aktivnosti predviđenih u NPI
- 3 uvodna okrugla stola i 3 završne panel diskusije o sadržaju analitičkih izvještaja.

Realizatori projekta su imali za cilj da obezbijede praćenje NPI-a sve dok Crna Gora ne postane članica EU, sa namjerom da na godišnjem nivou doprinose implementaciji i reviziji NPI-a.

PROJEKAT

Znanjem ka Evropskoj uniji

Uloga mladih u procesu Evropskih integracija je izuzetno važna u kontekstu uspješnog usvajanja i prihvatanja evropskih standarda. Shodno činjenici da se Crna Gora nalazi u procesu sticanja statusa kandidata za članstvo u Evropskoj uniji, kao i da su upravo mladi ljudi ti koji su budući nosioci integracionog procesa, neophodno im je posvetiti adekvatnu pažnju i informisati ih o bitnim aspektima evropskih integracija.

Centar za monitoring CEMI je i u ovoj godini realizovao projekat edukacije srednjoškolaca o Evropskoj uniji pod pokroviteljstvom Ministarstva za sport, medije i kulturu. Projekat "Znanjem ka Evropskoj uniji" realizovan je u saradnji sa 12 srednjih škola u Crnoj Gori i odnosi se na edukaciju učenika trećeg i četvrtog razreda o evropskim integracijama.

U prvoj fazi projekta, CEMI je organizovao trodnevni seminar za 12 odabranih vršnjačkih edukatora na Žabljaku na kojem su imali priliku da steknu potrebna znanja o Evropskoj uniji. U drugoj fazi projekta, CEMI je organizovao jednodnevne radionice o Evropskoj uniji za srednjoškolce u srednjim školama. Na jednodnevnim radionicama, srednjoškolci su imali priliku da se upoznaju sa istorijskim razvojem, institucionalnim, pravnim, ekonomskim i socijalnim efektima koje članstvo u Evropskoj uniji donosi.

UČEŠĆE NAŠIH PREDSTAVNIKA U DRŽAVNIM TIJELIMA I RADNIM GRUPAMA

Zlatko Vujović

član Nacionalne komisije za sprovođenje strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala

Boško Nenezić

član radne grupe za izradu i sprovođenje komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji

Ana Selić

član radne grupe za izradu Inoviranog akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Studija: "Održivi institucionalni mehanizmi za poboljšanje predstavljenosti manjina u crnogorskom parlamentu"

Studija "Položaj raseljenih lica, interno raseljenih lica i RAE populacije u Crnoj Gori"

Studija "Upotreba državnih resursa u toku izborne kampanje"

Studija "Državna izborna komisija Crne Gore - Modeli za unaprjeđenje"

Studija "Reforma anti-korupcijskih institucija u Crnoj Gori: kako učiniti sistem efikasnijim?"

Studija "Politika borbe protiv korupcije u obrazovanju - efekti primjene postojeće i preporuke za donošenje nove"

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ 2010.

PROJEKAT	DONATOR	2010
Jačanje institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR) - prva tranša - 80% od ukupno odobrenih sredstava	60 570.55€
Jačanje funkcije zastupanja organizacija civilnog društva u Crnoj Gori, kroz razvoj kapaciteta Koalicije za društvene promjene	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, Instrument za predpristupnu pomoć (IPA) - prva tranša - 80% od ukupno odobrenih sredstava	67.017,75 €
Promovisanje održivog razvoja kroz omladinsku saradnju mladih	Evropska komisija Brisel - Izvršna direkcija za obrazovanje, audiovizuelnu politiku i kulturu - Mladi u akciji - 80% od ukupno odobrenih sredstava	9 135.04€
Crna Gora - svijetla tačka na geji mapi	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR) - partner na projektu	18 800.00€

PROJEKAT	DONATOR	2010
Poboljšanje predstavljenosti manjina u nacionalnom parlamentu	Evropski fond za Balkna	13 804.00€
Jačanje kapaciteta nevladinih organizacija za veće učešće u procesu donošenja odluka (partner na projektu)	Olof Palme Centar	29 000.00€
Monitoring suđenja u Crnoj Gori	Misija OEBS-a u Crnoj Gori	37 566.00€
Izgradnja kapaciteta Odjeljenja za istraživanje i pisanje prijedloga praktičnih politika (Jačanje think tank kapaciteta CEMI-ja u borbi protiv korupcije)	Fondacija Instituta za otvoreno društvo, predstavništvo u Budimpešti - Think Tank Fond	26 582.09€
Ostalo		28 395.28€
TOTAL		291 410.71€

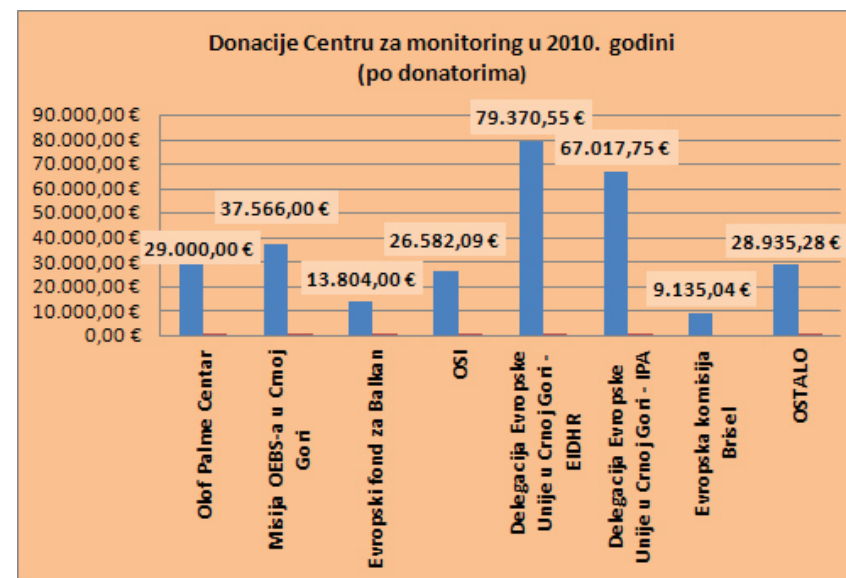
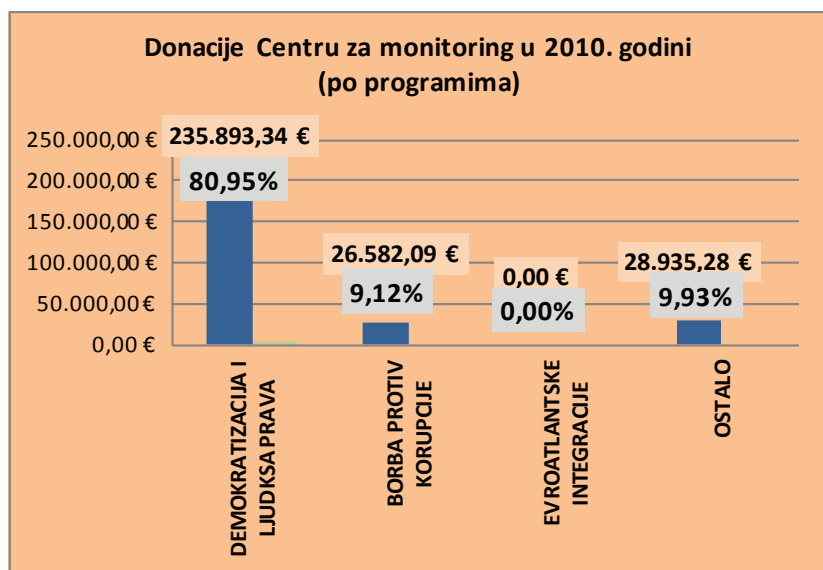
FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2010. GODINU - PO PROGRAMIMA

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA	235 893.34€
BORBA PROTIV KORUPCIJE	26 582.09€
EVROATLANSKE INTEGRACIJE	0.00€
OSTALO	28 935.28€
TOTAL	291 410.71€

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA	80.95%
BORBA PROTIV KORUPCIJE	9.12%
EVROATLANSKE INTEGRACIJE	0.00%
OSTALO	9.93%
TOTAL	100,00%

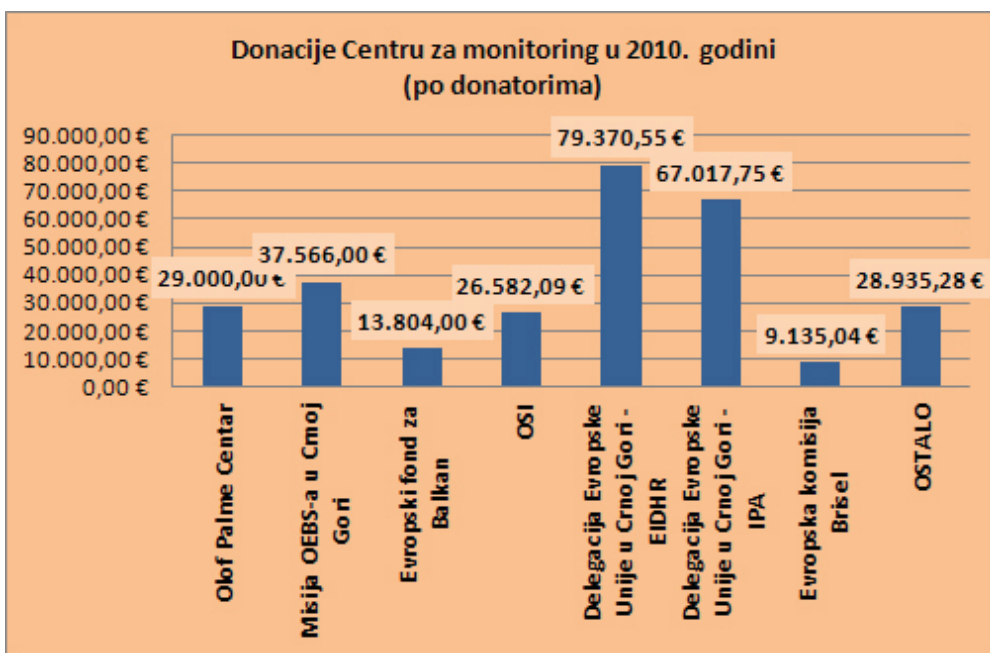
FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2010. GODINU - PO DONATORIM

Olof Palme Centar	29 000.00€
Misija OEBS-a u Crnoj Gori	37 566.00€
Evropski fond za Balkan	13 804.00€
OSI	26 582.09€
Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori - EIDHR	79 370.55€
Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori - IPA	67 017.75€
Evropska komisija Brisel	9 135.04€
OSTALO	28 935.28€
TOTAL	291 410.71€

FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2010. GODINU - PO DONATORIMA

Olof Palme Centar	9.95%
Misija OEBS-a u Crnoj Gori	12.89%
Evropski fond za Balkan	4.74%
Fondacija Instituta za otvoreno društvo, Predstavništvo u Budimpešti - Think Tank Fond	9.12%
Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori - EIDHR	27.24%
Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori - IPA	23.00%
Evropska komisija Brisel	3.13%
OSTALO	9.93%
TOTAL	100,00%

Godišnji programski i finansijski izvještaj

CEMI - 2010

Pripremila:

Maja Milikić

Izdavač:

Centar za monitoring - CEMI

Za izdavača:

Vujović Zlatko

Adresa:

Bul. Sv. Petra Cetinjskog 96
81 000 Podgorica

Website:

www.cemi.org.me

Priprema za štampu:

Nikola Radonjić - Bada

Tiraž:

300

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA... BORBA PROTIV KORUPCIJE... EVROATLANTSKE INTEGRACIJE...

Centar za monitoring - CEMI

Adresa: Bul. Sv. Petra Cetinjskog 96

81 000 Podgorica

e-mail: cemi@t-com.me

www.cemi.org.me